

*Ольга Титаренко
(Полтава, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ Й ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ОСНОВИ ЛАНДШАФТНОГО ПРОЕКТУВАННЯ»

Важливою умовою гармонійного розвитку суспільства є його екологічно-орієнтований розвиток, при якому екологічна свідомість є основою розуміння особистістю суті екологічних проблем як наслідку антропологічної діяльності. Відповідні знання необхідно надавати вже у шкільні роки. Саме тому відповідальність за закладання екологічної культури лягає саме на вчителів. Варіативні модулі, передбачені шкільною програмою, надають вчителям трудового навчання й технологій широкі можливості для екологічного виховання. Доцільно відзначити можливість і необхідність включення естетичного аспекту ландшафтного дизайну в цілеспрямовану педагогічну діяльність учителя трудового навчання й технологій, спроможного усвідомлювати естетичну цінність, неповторність і виразність кожного ландшафтного об'єкту та явища природної сфери, а також розв'язувати екологічні проблеми. Так, варіативний модуль «Основи ландшафтного дизайну» зорієнтований на виконання конкретних видів дизайн-діяльності у сфері природного й антропогенного ландшафтів. Зміст його передбачає ознайомлення учнів 7-9 класів з основними засобами ландшафтного дизайну та композиційними прийомами проектування і формування дизайн-об'єктів [1].

У процесі вивчення майбутніми вчителями освітньої галузі «Технології» курсу «Основи ландшафтного проектування» можна застосовувати багато засобів дизайн-діяльності з метою формування ціннісного ставлення до природи, сприйнятливості щодо природних об'єктів, здатності виявляти їх неповторність і виразність тощо. Екологічна функція

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

дизайну проявляється у вирішенні соціально актуальних завдань захисту навколишнього природного середовища та людини від наслідків забруднення відходами техногенної цивілізації, яка нерідко ігнорує вимоги екології. Затребуваність дизайну в цій галузі суспільної практики може бути реалізована при існуванні певної державної політики, підкріпленої відповідним законодавством і залученням дизайнерів до розробки екологічних програм. З позицій врахування екологічних вимог увага дизайнерів повинна бути спрямована на властивості конструкційних матеріалів, використовуваних для створення різних дизайн-об'єктів, і характер процесу виробництва продукції. Екологічно важливою для дизайну є також проблема утилізації відходів виробництва, торгівлі та споживання всілякої продукції, що засмічує навколишнє середовище. Дизайн-програми, пов'язані з вирішенням таких проблем як проектування об'єктів з використанням природних і урбанізованих засобів ландшафтного дизайну, функціонально просторове проектування об'єктів з використанням засобів ландшафтного дизайну, формування флоро- і фітодизайну житлового середовища, можуть мати важливе соціально-економічне та екологічне значення. Підготовка майбутніх учителів до еколого-естетичного виховання школярів засобами ландшафтного проектування може здійснюватись у ході оволодіння майбутніх фахівців основами ландшафтного проектування, що позитивно впливає і на формування їхньої професійної компетентності [2].

Студенти повинні усвідомити цілісність природи Землі, єдність її процесів, антропогенний вплив. Майбутні вчителі мають знати, що їхня фахова діяльність не повинна суперечити естетичним нормам і природоохоронним законам. Лише за таких умов у компетентних фахівців сформуються різнобічні, глибокі знання про навколишнє середовище, екологічний стиль мислення, що передбачає відповідальне ставлення до природи та здоров'я людини, наявність умінь і досвіду вирішення еколого-естетичних проблем, безпосередню участь у природоохоронній роботі, а

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*

також здатність прогнозувати можливі негативні наслідки природо-перетворювальної діяльності людини, тобто еколого-естетичні компетенції.

Аналіз літературних джерел зумовив наступні висновки: екологічна компетентність розглядається як прояв способу буття особистості у гармонії із природним світом, передбачає відповідальність за наслідки власної діяльності в довкіллі, виражається у теоретичній і практичній готовності до реалізації професійних функцій, здатність до ситуативної діяльності, реалізовувати знання, уміння, досвід, способи мислення, особистісні якості, для успішного вирішення задач і проблем різного рівня складності у життєвих і професійних ситуаціях, інтегрований результат навчальної діяльності студентів, здатність і готовність будувати гармонійні відносини з природним і штучним середовищем проживання і своїм соціальним оточенням, здатність і готовність до діяльності по збереженню, покращенню стану природного середовища у процесі виявлення, вирішення і попередження екологічних проблем, досвід даної діяльності, центральним компонентом, вихідною категорією у розумінні феномена екологічної компетентності виступає екологічна культура [3].

Таким чином, підготовка майбутнього вчителя до якісної організації педагогічного процесу еколого-естетичного виховання школярів засобами ландшафтного дизайну може здійснюватися у ході оволодіння відповідними компетенціями і формування компетентності фахівця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стефанків О.М., Максимович О.М. *Раціоналізація природокористування в АПК та формування екологічної свідомості населення: монографія / Стефанків О.М., Максимович О.М. – Івано-Франківськ: Сімик, 2012. – 180с.*
2. Тименко В.П. *Початкова дизайн-освіта: теорія і практика формування конструктивних умінь особистості /В. П. Тименко. – К.: Педагогічна думка, 2010. – 380 с.*
3. *Формування екологічної компетентності школярів: наук.-метод. посібник /Н.А.Пустовіт, О.Л.Пруцакова, Л.Д.Руденко, О.О.Колонькова. – К.: «Педагогічна думка», 2008. – 64 с.*

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
«Дизайн-освіта: проблеми та перспективи, (присвячена міжнародному Дню дизайнера)»*